

Nr 29.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avskrivning av vissa i flottledsfonden ingående fordringsbelopp; given Stockholms slott den 3 januari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Vid flera tillfällen före 1919 anvisades av riksdagen medel till domänstyrelsens förfogande för flottledsbyggnader. De från statens sida i avslutning härtill vidtagna åtgärderna för vattendrags flottbargörande avsågo i vissa fall vattendrags reglering och upplåtande i enlighet med vederbörande författningar till allmän flottning, men hänförde sig i andra fall till flottleder, vilka på grund av särskilda förhållanden icke reglerats i dylik ordning (kronans enskilda flottleder). I de förstnämnda fallen tillerkändes kronan i vederbörande regleringsutslag rätt att av de flottande såsom ersättning för havda regleringskostnader utfå vissa årliga amorterings- och räntebelopp. Jämväl i de senare fallen hava av de flottande för användande av kronans flottleder uttagits vissa avgifter; detta hu-

vudsakligen i samband med försäljning av virke, avverkat invid sådana flottleder. De såväl i ena som andra fallet inflytande avgifterna för flottningen fingo disponeras för samma ändamål som de av riksdagen anvisade flottledsanslagen. De från här åsyftade anslag och av inflytande avgifter av domänstyrelsen bestridda utgifterna för flottledsregleringar uppgingo för tiden intill utgången av 1919 till sammanlagt i runt tal 5,100,000 kronor.

Frågan om domänstyrelsens räkenskaper m. m. över till flottleders inrättande anvisade medel och till statsverket inflytande avgifter för flottleder hade emellertid redan 1912 ägnats särskild uppmärksamhet.

Sälunda anhöll riksdagen i skrivelse den 26 april 1912, nr 48, dels att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder i syfte att uppbörd och redovisning av inflytande avgifter för flottning i vattendrag, som blivit på statens bekostnad flottbargjorda, måtte, där vattendraget blivit inrättat till allmän flottled, underkastas sådan kontroll, som i flottningsstadgan föreskrevs, och i övriga fall kontrolleras, på sätt eljest kunde finnas ändamålsenligt, ävensom att den hos domänstyrelsen förda räkenskap över nu ifrågavarande medel måtte varda så uppställd, att av densamma omedelbart framginge ej endast beloppet av utbetalade rensningskostnader och inflytande amorteringsavgifter för varje flottled och distrikt, än även kvarstående, icke amorterade sådana kostnader, dels ock att förslag angående avskrivning av kostnader för verkställda rensningsarbeten i vissa vattendrag och befrielse för flottande från skyldighet att erlagga amorteringsavgifter för virke, avverkat på kronans skogar, skulle i förekommande fall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Med anledning härav förklarade Kungl. Maj:t den 30 augusti 1912, bland annat, att det skulle åligga domänstyrelsen att underställa Kungl. Maj:ts prövning frågor såväl om avskrivning av uti styrelsens räkenskaper uppförda kostnader för reglering av flottleder, som ock — i förekommande fall och för särskilda vattendrag — om befrielse för flottande att erlagga amorteringsavgift för från kronans skogar inköpt virke, som framflottades i vattendrag, vilkas flottbargörande bekostats av statsmedel, utan att reglering av desamma efter syn jämlikt gällande flottningsstadga kommit till stånd. Tillika anbefalldes Kungl. Maj:t domänstyrelsen att verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med ytterligare utredning i de av riksdagen angivna hänseenden och därvid bland annat avgiva förslag till en fullt klar och överskådlig bokföring över av styrelsen disponerade medel för reglering av flottleder.

Sedan domänstyrelsen avlämnat utredning i ämnet samt infordrade yttranden avgivits av vederbörande myndigheter, däribland statskontoret och domänbokföringskommittén, förelades frågan 1919 års lagtima riksdag. I statsrådsprotokollet vid avlåtande av propositionen den 9 januari 1919, nr 62, angående driftkostnader under 1920 för statens domäners fond anförde föredragande departementschefen så vitt nu är i fråga — jämte

det han tillstyrkte, att bland nämnda driftkostnader från och med 1920 även upptoges flottledskostnader — i huvudsak följande. Flottledsaffärerna borde sammanföras med domänfonden, men därvid torde kronans flottledsarbeten och flottningskostnader bära bokföras för sig. Vid övergången till det nya systemet borde domänfonden tillföras såsom tillgång det belopp, som efter noggrann utredning befundes utgöra flottledsanslagets säkra utestående fordringar för avgifter och upplupen ränta. Domänstyrelsen borde anbefallas att gå i författning om dylik utredning, varvid tidpunkten för förändringen borde antagas till utgången av 1919. Frågan om avskrivning av de fordringar, som tilläventyrs kunde finnas icke kunna eller bära indrivivas eller eljest utdebiteras, borde framdeles företagas till prövning, sedan fordringarnas belopp blivit utredda. I anslutning härtill föreslog Kungl. Maj:t, under punkten c i sagda proposition, att riksdagen måtte besluta, att det belopp av kronans fordringar för anläggningskostnader för flottleder jämte beräknade räntor därå, vilket efter närmare utredning funnes kunna med säkerhet väntas bliva inbetalat, skulle vid 1920 års ingång överföras till statens domäners fond såsom tillgång i denna fond.

I skrivelse den 11 juni 1919, nr 323, biföll riksdagen det i nyssnämnda proposition sålunda framställda förslaget, varefter Kungl. Maj:t — som redan den 9 januari 1919 anbefallt domänstyrelsen att inkomma med utredning om det belopp av kronans fordringar den 31 december 1919 för anläggningskostnader för flottleder jämte beräknade räntor därå, vilket kunde finnas med säkerhet väntas bliva inbetalt (*flottledsfonden*) — den 19 juni 1919 *dels* förklarade, att kronans kostnader för nybyggnad och underhåll av flottleder skulle från och med 1920 bestridas av domänfondens medel, *dels ock* anbefallde domänstyrelsen att, med iakttagande att kronans flottledsarbeten och flottledskostnader bleve inom domänfonden särskilt för sig bokförda, inkomma med förslag till närmare föreskrifter i ämnet.

Sedan domänstyrelsen inkommit med utredning och förslag i ämnet, innehållande bland annat en förteckning å de belopp, med vilka en var flottled skulle ingå i flottledsfonden, och remissyttranden avgivits av vederbörande myndigheter, föreskrev Kungl. Maj:t den 13 april 1922, jämte annat, *dels* att flottledsfonden vid utgången av 1919 skulle fastställas till ett belopp av 2,794,915 kronor 33 öre, *dels ock* att för de kronans enskilda flottleder, vilkas värden inginge i flottledsfonden, skulle av domänstyrelsen fastställas amorteringsplaner och utgå amorteringsavgifter. Samtidigt medgav Kungl. Maj:t, att såsom driftkostnader finge ur räkenskaperna avföras ett belopp av 709,408 kronor 54 öre, som gäldats av flottledsanslaget, samt att det finge bero vid skett avförande å vederbörande utgiftstitel av i flottleder under tiden intill utgången av 1919 nedlagda kostnader till ett sammanlagt belopp av 506,813 kronor 3 öre.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i anledning av framställningar i ämnet

från domänstyrelsen vid ett flertal tillfällen under 1923—1927 medgivit, att nedskrivningar med vissa belopp finge företagas av domänstyrelsens såsom tillgångar i flottledsfonden bokförda fordringar för utförda arbeten i vissa flottleder. De sålunda medgivna avskrivningarna uppgå till sammanlagt 1,097,339 kronor 84 öre samt hava avsett flottleder, vilkas värden tillförts flottledsfonden genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 13 april 1922.

I skrivelse den 5 maj 1931 gjorde domänstyrelsen framställning i fråga om en ytterligare nedskrivning av i flottledsfonden ingående fordringsbelopp med 851,804 kronor 66 öre, varav ett belopp av 182,585 kronor 1 öre hänförde sig till fordringar, vilka uppstått i vissa flottleder *efter* flottledsfondens inrättande och alltså icke uttryckligen omfattats av de uttalanden i avskrivningsfrågan, som gjordes av 1919 års riksdag. Med anledning härav hemställde Kungl. Maj:t i proposition nr 28 till 1932 års riksdag om medgivande för Kungl. Maj:t att besluta om avskrivning jämväl i avseende å sådan fordran för av domänstyrelsen i flottled bekostat arbete, vilken uppkommit efter flottledsfondens inrättande. Riksdagen förklarade sig i skrivelse den 2 mars 1932, nr 64, icke vilja för framtiden fränhända sig beslutanderätten i fråga om avskrivningar av flottledsfonden efter dess uppläggning tillgodokomna fordringar, men medgav riksdagen, att Kungl. Maj:t finge besluta om avskrivning till sammanlagt belopp av 182,585 kronor 1 öre av kronans fordringar i berörda, särskilt angivna flottleder.

I skrivelse den 30 maj 1933 har *domänstyrelsen* gjort framställning om avskrivningar av ytterligare vissa i flottledsfonden ingående fordringsbelopp. Domänstyrelsen har därvid först erinrat om sin förberörda framställning den 5 maj 1931, vari styrelsen redogjort för de förhållanden, som föranlett behovet av ned- och avskrivningar av kronans fordringar i vissa flottleder. Därefter har styrelsen anfört:

Förhållandena inom skogshanteringen hade ytterligare försvårats genom fortsatt nedgång i pris å skogsprodukterna. Detta hade medfört en allmän strävan att med alla till buds stående medel söka nedbringa omkostnaderna för verkets tillvaratagande, transporter m. m. De stora skogsägande bolagen uttoge nu flerstädes virke från egna skogar i mindre omfattning än tidigare i förhoppning, att rotvärdena så småningom skulle ökas, och föredroge att inköpa sin råvara i trakter med så billiga transportkostnader som möjligt. Samtidigt härmed hade, på grund av en alljämt fortgående utveckling av vägväsendet, virkestransporterna med bil utefter vattendragen fått ytterligare ökad omfattning. Dessa förhållanden hade medfört, att virkestillförseln vid åtskilliga flottleder blivit väsentligt nedsatta och till följd härav amorteringen av de däri nedlagda kostnaderna otillfredsställande. I synnerhet hade mindre välbelägna flottleder drabbats av en påtaglig inskränkning i användningen. I leder, där flottningen sålunda varit obetydlig eller upphört, vore de oguldna kostnaderna på grund av bristande eller utebliven amortering i förening med upplöpande räntor stadda i ökning i sådan grad, att flottning däri

för framtiden bleve av ekonomiska skäl omöjliggjord, för så vitt ej de oguldna anläggningskostnaderna ned- eller avskreves och flottningen härigenom förbilligades.

Styrelsen ville i detta sammanhang framhålla, att en koncentrerung av avverkningen till mera välbelägna, i regel närmare kusten orienterade flottleder, såsom på senare år skett, medförde avsevärda rubbningar i arbetsförhållandena. Olägenheterna av dessa rubbningar framträdde särskilt inom de inre, fattigare delarna av Norrland, vars befolkning, som under vintertiden i väsentlig grad vore hänvisad att finna sin utkomst genom avverkningsarbeten, på grund av dessas inskränkning komme i ett svårt läge. För folkförsörjningen inom berörda trakter vore därför åtgärder, som kunde befordra avverkningsarbetena därstädes, av stor betydelse.

Sedan domänstyrelsen ingav sin förenämnda framställning den 5 maj 1931, hade från flera flottningföreningar framkommit olika förslag om införlivande av genom kronans försorg utbyggda flottleder med större flottledsenheter, varvid såsom villkor uppställts, att kronan företoge avskrivning av sina oguldna fordringar i nyssberörda flottleder. Erfarenheten från dylika sammanslagningar, som under senare år genomförts, visade tydligt, att gjorda avskrivningar varit till fördel för skogsägarenstaten.

Efter en detaljerad redogörelse för de flottleder, beträffande vilka avskrivningar av kronans fordringar nu ansåges böra ske, har domänstyrelsen meddelat, att flottledsfonden den 31 december 1932 uppginge till 2,104,742 kronor 35 öre, samt anfört följande i avseende å dessa flottleders namn och de till avskrivning ifrågasatta beloppen.

Merasjoki med Muodosjoki	kronor	29,500: 56
Puostijoki övre distrikt	»	32,847: 55
Tjeujerbäcken	»	31,443: 98
Esmejaurbäcken	»	1,392: 68
Ume älvs tillflöden	»	408,969: 95
Matskanån	»	9,925: 76
Gulbäcken	»	41,603: 31
Ternickeån	»	32,097: 31
Råssjöns flottled I A, I B och 2:a distriktet	»	89,311: 12
Loåns 1:a och 2:a distrikt	»	100,610: 54
Bleckån	»	49,908: 09

Summa kronor 827,610: 85.

Av sistnämnda belopp utgöra sammanlagt 218,855 kronor 86 öre sådana fordringar, som uppkommit efter flottledsfondens bildande.

Domänstyrelsens skrivelse utmynnar i hemställan, att flottledsfonden måtte få nedskrivnas med kronans den 31 december 1932 oguldna fordringar i de i förenämnda sammandrag upptagna flottlederna med ett sammanlagt belopp av 827,610 kronor 85 öre, styrelsen dock obetaget att därest, innan Kungl. Maj:ts beslut i ärendet meddelats, domänfonden eljest tillkommande amorteringsavgifter skulle i dessa flottleder utdebiteras, uppbära desamma.

Inom domänstyrelsen har *avvikande mening* anförts av byråchefen *Wahlestedt*, som anført, att, då beträffande flottlederna Poustijoki övre distrikt, Gulbäcken och Ternickeån amorteringarna i stort sett hade influtit normalt, befogad anledning ej funnes att helt avskrivna kronans fordringar i sagda tre flottleder.

Statskontoret har i infortrat utlåtande den 4 november 1933 anført bland annat följande.

Vad till en början beträffade frågan om sådana av domänstyrelsen nu föreslagna nedskrivningar av flottledsfonden, som avsåge fordringar, uppkomna efter fondens bildande, hade statskontoret intet att erinra mot att fordringar, motsvarande ett belopp av 218,855 kronor 86 öre, nu avskrevs. Härtill torde riksdagens medgivande bära inhämtas.

Vidkommande därefter frågan om övriga i domänstyrelsens framställning upptagna fordringar, vilka föreslagits skola avskrivas, ville statskontoret framhålla, att statskontoret icke kunde undgå att finna de synpunkter, som reservationsvis framförts inom domänstyrelsen vara av vägande art, och att statskontoret därför ville ifrågasätta, huruvida icke avskrivningen i fråga om de i reservationen berörda flottlederna — Puostijoki (övre distriktet), Gulbäcken och Ternickeån — åtminstone för närvarande kunde inskränkas att avse halva fordringsbeloppet. I övrigt syntes intet vara att erinra mot domänstyrelsens förslag i fråga om de flottleder, beträffande vilka avskrivning av redovisade fordringsbelopp begärts.

Därest de nu ifrågasatta avskrivningarna inskränktes på sätt statskontoret sålunda ifrågasatt, torde flottledsfondens behållning vid 1932 års utgång förslå till täckandet av avskrivningarna.

Riksräkenskapsverket har i remissyttrande den 16 december 1933 anslutit sig till vad statskontoret anført.

*Departements-
chefen.*

De kronans fordringar, tillhoppa 827,610 kronor 85 öre, om vilkas avskrivning här är fråga, äro dels sådana, som uppkommit före flottledsfondens inrättande, och dels sådana, som uppstått efter uppläggandet av nämnda fond. De till sistnämnda kategori hörande fordringarna, vilka icke kunna avskrivas utan riksdagens medgivande, avse flottlederna Tjeujerbäcken, Esmejaurbäcken, Matskanån, Bleckån samt följande bivatten till Ume älv, nämligen Ängesbäcken, Sörlidbäcken, Joranbäcken och Juktåns 5:e distrikt, till ett sammanlagt belopp av 218,855 kronor 86 öre. Jag biträder domänstyrelsens förslag beträffande fordringarna i sistnämnda flottleder, vilket tillstyrks av såväl statskontoret som riksräkenskapsverket, och anser följaktligen, att riksdagens medgivande till dessa fordringars avskrivning bör inhämtas.

Med avseende å de övriga av domänstyrelsen till avskrivning ifrågasatta fordringarna må erinras, att det ankommer på Kungl. Maj:t att ensam besluta i avseende å dessa fordringars avskrivning. Jag torde sedermera, efter ytterligare prövning, få anmäla ärendet i denna del.

Under åberopande av det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Kungl. Maj:t må äga besluta om avskrivning till sammanlagt belopp av 218,855 kronor 86 öre av kronans fordringar i flottlederna Tjeujerbäcken, Esmejaurbäcken, Maskanån och Bleckån samt följande bivatten till Ume älv nämligen Ängsbäcken, Sörlidbäcken, Joranbäcken och Juktåns 5:e distrikt.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.
